

Pro Hanhikivi ry.
Laitatie 14,
86110 Parhalahti
pro.hanhikivi@omanetti.fi

26.8.2008

Pohjois-Pohjanmaan liitto
Kauppurienkatu 8 A
90100 Oulu

Viite:
Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaavaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma 26.6.2008.

Palaute viitteen mukaiseen asiakirjaan.

Yleistä:

OAS, sivu 2 mukaan YVA tuottaa keskeiset tiedot kaavaehdotuksen laatimiseksi. Huomautamme ja toivomme, että maakuntaliitto käyttää parasta asiantuntemustaan ja tarkastelee yva-selvitystä erittäin kriittisesti ja tutkii, onko se puolueeton selvitys ja voidaanko sen tuloksia käyttää luotettavana tietolähteenä. Ensimmäinen tutkimus, jota maallikko pystyi arvioimaan, oli epäonnistunut asukaskysely, jota ei toteutettu suunnitelmassa esitetyllä tavalla. Väistämättä herää epäily onko selvityksen muut tutkimukset suoritettu yhtä epäluotettavasti.

Kohta: 2 MAAKUNNAN SUUNNITTELU

Koska maakunnan suunnitteluun kuuluvassa maakuntasuunnitelmassa, alueiden käytön suunnittelua ohjaavassa maakuntakaavassa ja maakuntaohjelmassa ei ole huomioitu ydinvoimalaa, vaan suunnitelmissa on varauduttu uusiutuvien energiamuotojen tukemiseen, ei ydinvoimala-alueen kaavoitus ole tarpeen.

"Maakuntakaavan sisältövaatimukset (MRL 28 §):

Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

- 1. maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;*
- 2. alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN;*
- 3. ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;*
- 4. vesi- ja maa-ainesvarojen kestävään käyttöön;*
- 5. maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;*
- 6. maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä*
- 7. virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyYTEEN.*

Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat. Edellä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää."

Oheiset äärimmäisen tärkeät asiat on vaadittava huomioimaan myös alueen yleis- ja asemakaavassa, joita tämän maakuntakaavan on erityisesti ohjattava.

Kohta: 3 YDINVOIMAMAAKUNTAKAAVAN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaavoituksen tarkoitus

Viimeisimpien tietojen mukaan (Yle:n uutiset 25.8.2008) tuleva sähkön tarve on arvioitu liian suureksi (Työ- ja elinkeinoministeriö). Mm. tämä arvio asettaa kaavoituksen lähtökohdan ja tavoitteen kyseenalaiseksi.

"Hanhikiven maakuntakaavoituksen tehtävänä on - ohjata alueen yleis- ja asemakaavoitusta. "

Maakuntakaavan muuttaminen on laitettu vireille tässä tapauksessa yksityisen yrityksen tarpeesta ja kunnan ennenaikaisesta vaatimuksesta, ilman päätöstä ydinvoiman sijoittumisesta Pyhäjoelle.

"Koska YVL 1.10 –ohjetta laadittaessa on pidetty silmällä lähinnä nykyisten laitosten sijaintipaikkojen oloja, ei niitä sellaisenaan ole tarkoituksenmukaista soveltaa uusien laitospaikkojen suunnitteluun. Jotta esitetyistä säännöistä voidaan poiketa, on Säteilyturvakeskukselle esitettävä muu hyväksyttävä menettelytapa tai ratkaisu, jolla saavutetaan YVL-ohjeessa esitetty turvallisuustaso."

Turvallisuustaso on aiemmin YVA-luonnoksessa huomioitu heikosti, siksi on tärkeää edellyttää yllä olevaa tarkempaa asian tutkimista ja suunnitella uudelle laitospaikalle soveltuvia ratkaisuja.

Kohta: 4 ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUTILANNE

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava

"Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava on vahvistettu ympäristöministeriössä 17.2.2005 ja tullut lainvoimaiseksi KHO:n päätöksen jälkeen 25.8.2006. Maakuntakaavassa Hanhikiven niemen alueella korostuvat luonto- ja kulttuuriarvot sekä virkistyskäytön kehittäminen "

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa sekä valtakunnallisissa, että alueellisissa tavoitteissa on korostettu luontoarvoja. Myös Pyhäjoen kunta on tähän hankkeeseen asti toiminut näiden tavoitteiden pohjalta, mutta nyt vireille laitetuilla kaavamuuoksilla ollaan tuhoamassa totaalisesti hyvä kehitys.

"Ydinvoimalahanketta varten laadittavan maakuntakaavan muutoksen yhteydessä selvitetään, miltä osin voimalaitos ja siihen liittyvät toiminnot ovat ristiriidassa voimassa olevan kaavan kanssa ja miltä osin kaavamerkinnot säilyvät"

On erittäin tärkeää tuoda esille ja korostaa ydinvoimalahankkeen ja voimassa olevan kaavan ristiriitaisuutta. Maakuntakaava ja sen periaatteet on kunnassa hyväksytty. Ei ole tarkoituksenmukaista lähteä muuttamaan pitkälle tulevaisuuteen tähtääviä suunnitelmia lyhytaikaisen ja kiistanalaisen eduntavoittelun vuoksi.

Yleis- ja asemakaavat

"Pyhäjoella on kunnan koko merenranta-alueen rantayleiskaavatyö vireillä. Ydinvoimalahanke on aiheuttanut rantayleiskaavan käsittelyyn muutoksia siten, että pohjoisin osa rantayleiskaavasta (Parhalahti) on jätetty pois ja alueelle on käynnistetty uusi kaava ydinvoimalaa varten. Parhalahden kyläalueella on voimassa 2001 hyväksytty oikeusvaikutteinen osayleiskaava"

Parhalahden osayleiskaava ja pitkään odotettu rantayleiskaava olivat osaltaan luomassa hyvää kehitystä Parhalahden kylälle. Pysyvän asutuksen uudisrakentamishankkeita, peruskorjauksia ja toiveita lomarakentamisesta oli useilla perheillä. Tällä hetkellä suunnitelmat ovat pysähdyksissä tai rakentajat empivät töiden aloittamista.

Kiinnostus Parhalahdella vapaana oleviin rakennuspaikkoihin on hiipunut. Rantarakentaminen on joka tapauksessa estynyt Hanhikiven alueella moniksi vuosiksi.

"Raahessa ... Lähialueilla ovat oikeusvaikutukseton Piehingin osayleiskaava sekä vireillä oleva Raahen kultakaivoksen osayleiskaava. Kultakaivosohjelman ympäristövaikutusten arviointi on valmistunut huhtikuussa 2008. Haapajoki – Arkkukarin osayleiskaavan tarkistaminen on käynnissä"

Maakuntakaavassa on huomioitava kolmen ympäristövaikutusten kannalta merkittävän laitoksen mahdollinen sijoittuminen hyvin lähelle toisiaan. Laitosten yhteinen kuormitus vesistölle ja luonnolle ja sitä kautta ihmisille on selvitettävä tarkasti.

Hanhikiven ydinvoimalaitosalueen kaavoitus ja YVA-menettely, alustava aikataulu

... Valmisteluaineiston MRA 30§ mukainen esittely pyritään yhdistämään syksyllä 2008 ympäristövaikutusten arvioinnista pidettäviin yleisötilaisuuksiin.

Koska meneillään on yhtä aikaa Fennovoiman YVA, maakuntakaavoitus, yleis- ja asemakaavoitus, merenrantojen rantayleiskaavoitus ja mahdollisesti Fingrid Oyj:n YVA, on jopa todennäköistä, että nämä käsittelyt menevät osallisilla sekaisin. Asioiden edistymisen seuraaminen ja oikea-aikainen sekä oikein kohdistetun palautteen antaminen, (osallistuminen) on muille kuin kaavoituksen asiantuntijoille erityisen vaikeaa. Aineiston läpikäyminen vaatii kaiken lisäksi runsaasti aikaa, jota on nopean aikataulun puitteissa vaikea löytää. Kaavoituksen ensisijainen tarkoitus ei voi olla tiukka aikataulu, vaan huolellinen asioiden tutkiminen.

Kohta: 6 MAAKUNTAKAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Vaikutusten selvittäminen kaavoituksessa

"Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. (MRL 9§)"

Fennovoiman YVA-luonnoksessa selvitykset on rajattu monin paikoin aivan liian pienille alueille. Asia on huomioitava maakuntakaavassa ja tarkastella vaikutuksia riittävän laajasti.

Maakuntakaavan vaihtoehdot

"Koska Fennovoima Oy:n ydinvoimalahankkeessa on mukana kolme vaihtoehtoista sijaintipaikkaa Suomessa, sen toteutuminen Hanhikiven alueelle on epävarmaa. Voimayhtiön ratkaisujen lisäksi hankkeen toteutumisen ratkaisee ydinenergialain mukainen päätöksenteko valtioneuvoston tasolla, joten kaavoituksessa varaudutaan myös ns. 0-vaihtoehtoon. Ydinvoimalahankkeen lisäksi muita maakuntakaavan muutostarpeita Hanhikiven alueelle ei ole ilmennyt."

Lisäksi on huomioitava, että Pyhäjoen kunnassa ei ole tehty päätöstä ydinvoimalan puolesta, on vain viranhaltijoiden ja johtavien luottamusmiesten valtuustossa läpiviemä päätös aloittaa kaavoitus. Kunnallisvaalien jälkeen saattaa kunnanvaltuuston enemmistö kaataa koko hankkeen.

Maakuntakaavassa arvioitavat vaikutukset

*"**Vaikutukset alue- ja yhdyskuntatalouteen, energiatalouteen sekä työllisyyteen**
- Hankkeen merkitys valtakunnan energiataloudelle. Vaikutukset kantaverkkoon."*

On huomioitava, sähkön tarpeen vähentyessä Fennovoiman tuottama sähkö ei välttämättä tule jäämään Suomeen, vaan sähkö tuotetaan vientiin, koska suurin yksittäinen omistaja on E.ON.

”Poikkeus- ja onnettomuustilanteiden vaikutukset”

On tärkeää, että poikkeus- ja onnettomuustilanteiden vaikutukset kuvataan mahdollisimman tarkasti, koska tuoreimpien hälyttävien tietojen mukaan luottamus ”suomalaisen” rakentamisen laatuun ja töiden valvontaan on heikentynyt. (Ajankohtainen kakkonen 26.8.2008, Olkiluoto 3:n ongelmat)

Kohta: 8 OSALLISET

”Kaavoituksen osallisia ovat alueen maanomistajat sekä ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä (MRL 62 §).”

Pro Hanhikivi mukaan lukien useat maanomistajat, varaavat mahdollisuuden osallistua kaavan valmisteluun (esimerkiksi haastatteluin, keskusteluin kyläilloissa tai jollain muilla keinoilla) koska palautteen ja arviointien laatiminen kirjallisesti on monelle vaikeaa.

Pro Hanhikivi ry
Hallitus